

دانشگاه پیراپزشکی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

نام درس: مبانی اپیدمیولوژی	کد درس: ۱۸۶۲۵۱۸
مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته	رشته تحصیلی: فناوری اطلاعات سلامت
گروه آموزشی: فناوری اطلاعات سلامت	پیش نیاز: -
تعداد واحد: ۲ واحد نظری	محل برگزاری: دانشکده پیراپزشکی
روز و ساعت برگزاری: دو شنبه ۱۰-۱۲	مسئول درس: معصومه صادقی
طراحی اولیه ●	بازنگری □
هدف کلی درس:	
- آشنایی دانشجویان با تعریف اپیدمیولوژی و شناخت عوامل موثر در وضع بیمار در جامعه - فاکتورهای اپیدمیولوژیک و همچنین آشنایی با اپیدمیولوژی مراقبتهای بهداشتی و درمانی	
اهداف اختصاصی دوره:	
۱-مقدمه و کلیات	
• تعریف اپیدمیولوژی • تاریخچه • اهداف اپیدمیولوژی (هدف نهایی، اهداف اختصاصی) • حیطه و کاربردهای اپیدمیولوژی • اپیدمیولوژی و پزشکی اجتماعی	
۲- مفهوم سلامتی و بیماری و مفاهیم و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی	
• تعریف سلامت • تعریف بیماری (Disease, Sickness, Illness) • Epidemic • Outbreak • Pandemic • Endemic • Infection • Elimination vs. Eradication	
۳- سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری در اپیدمیولوژی	
• مرحله آمادگی • مرحله قبل از بروز علائم بالینی • مرحله بالینی • مرحله ناتوانی	

دانشگاه پیراپزشکی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- تعریف پیشگیری
- پیشگیری نخستین
- پیشگیری سطح اول
- پیشگیری سطح دوم
- پیشگیری سطح سوم
- پیشگیری سطح چهارم

۴- مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی

- تغییرات شدت بیماری
- عفونت‌های ناپیدا و کنترل بیماری
- عوامل موثر در ایجاد بیماری‌ها (عوامل میزبان و عوامل محیطی)
- ارتباط عوامل با یگدیگر/ مدل‌های اکولوژیک
  - مدل مثلث
  - مدل جرخ
  - شبکه علیت

۵- اپیدمیولوژی توصیفی

- مکان
- شخص
- زمان

۶- مفاهیم ارتباط و علیت

- مفهوم علیت و مراحل اثبات روابط علیتی
- رابطه مصنوعی/جعلی
- رابطه غیر مستقیم
- رابطه علیتی (ضوابط رابطه علیتی، مثال کاربردی)

۷- غربالگری و ارزشیابی برنامه‌های غربالگری

- پدیده کوه یخ
- تعریف و اهداف غربالگری
- موارد استفاده برنامه غربالگری
- اجزای غربالگری
- مقایسه آزمون‌های غربالگری با تشخیصی
- ارزشیابی برنامه‌های غربالگری

۸- امتحان میان ترم-۱، اندازه‌های ابتلا/شاخص‌های سنجش ابتلا به بیماری‌ها-۱

- میزان بروز

دانشگاه پیراپزشکی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- شیوع
- تفاوت بین بروز و شیوع
- عوامل موثر بر کاهش و افزایش شیوع
- رابطه بروز و شیوع
- ۹- اندازه های ابتلا و میرایی-۲
  - میزان مرگ خام
  - نسبت مرگ استاندارد شده
  - میزانهای اختصاصی مرگ
  - میزانهای کشندگی بیماری
- ۱۰- منابع اطلاعات در بهداشت
  - سرشماری
  - آمار حیاتی
  - گواهی مرگ
  - پزشکی قانونی
  - گواهی تولد
  - ثبت بیماری
- ۱۱- آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مشاهده ای توصیفی)
- ۱۲- آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مشاهده ای تحلیلی)
- ۱۳- آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مطالعات مداخله ای)
- ۱۴- کنترل اپیدمی و مراحل آن
  - تایید تشخیص بیماری
  - تایید وجود همه گیری
  - تعریف جمعیت در معرض خطر...
  - تجزیه و تحلیل داده ها
  - تنظیم فرضیه
  - آزمون فرضیه
  - گزارش همه گیری
  - انواع همه گیری
    - همه گیری های با منبع مشترک
    - همه گیری های پیشرونده
- ۱۵- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماریهای عفونی-۱

دانشگاه پیراپزشکی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

• تعریف • مکانیسمهای انتقال عفونت ○ انتقال مستقیم ○ انتقال غیر مستقیم • مصونیت گروهی ۱۶- اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی شایع ایران-۱ • اپیدمیولوژی بیماری تب مالت • اپیدمیولوژی بیماری سل (HIV/AIDS, TB,) تب مالت، سالک ۱۷- اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی شایع ایران-۲ • اپیدمیولوژی بیماری سالک • اپیدمیولوژی بیماری HIV/AIDS	
جدول ترتیب ارائه محتوای آموزشی در طول دوره	
جلسه	رئوس مطالب
اول	مقدمه و کلیات اپیدمیولوژی
دوم	مفهوم سلامتی و بیماری و مفاهیم و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی
سوم	سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری در اپیدمیولوژی
چهارم	مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی
پنجم	اپیدمیولوژی توصیفی
ششم	مفاهیم ارتباط و علیت
هفتم	غریبالگری و ارزشیابی برنامه های غریبالگری
هشتم	امتحان میان ترم-۱، اندازه های ابتلا/شاخص های سنجش ابتلا به بیماری ها
نهم	اندازه های ابتلا و میرایی-۲
دهم	منابع اطلاعات در بهداشت
یازدهم	آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مشاهده ای توصیفی)
دوازدهم	آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مشاهده ای تحلیلی)
سیزدهم	آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژی (مطالعات مداخله ای)
چهاردهم	کنترل اپیدمی و مراحل آن
پانزدهم	جنبه های اپیدمیولوژیک بیماریهای عفونی-۱

دانشگاه پیراپزشکی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

شانزدهم	اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی شایع ایران-۱
هفدهم	۱۷- اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی شایع ایران-۲
روش های آموزشی (نحوه ارائه درس): - ارائه سخنرانی با استفاده از وسایل کمک آموزشی (ppt) - بحث و تبادل نظر با دانشجویان	
وسایل آموزشی: سامانه نوید، تخته وایت برد، کامپیوتر و ویدئو پروژکتور	
وظایف و تکالیف دانشجو: حل سوالات ارائه شده در هر جلسه	
روش های ارزیابی دانشجو (لطفا سهم هر روش بر حسب درصد نوشته شود): روش های ارزیابی در طول دوره: ۵۰ درصد روش های ارزیابی در انتهای دوره: ۵۰ درصد	
منابع اصلی درس: ۱- اصول اپیدمیولوژی مازنر، ترجمه حسین ملک افضلی و کیومرث ناصری. ۲- درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، جی ای پارک، جلد اول ۳- کلیات جامع بهداشت عمومی (جلد دوم)، حاتمی و همکاران، انتشارات ارجمند. ۴- اپیدمیولوژی، لئون گوردیس، ترجمه صباغیان-هلاکویی، انتشارات علوم پزشکی تهران.	